

Een speurtocht door de Zeeuwse landouwen III

De mantelmeeuwen

Dezelfde route over Veere en Kleverskerke. Maar hoe geheel anders was het landschap geworden.

Herfstregens hadden de akker doorweekt; nat en kil lagen de suikerbieten op de modderige aarde en de wagensporen stonden vol plassen. De stormwind had de bomen gegeseld; hoeveel blaren lagen er al langs de boorden van de weg, nat en bont?

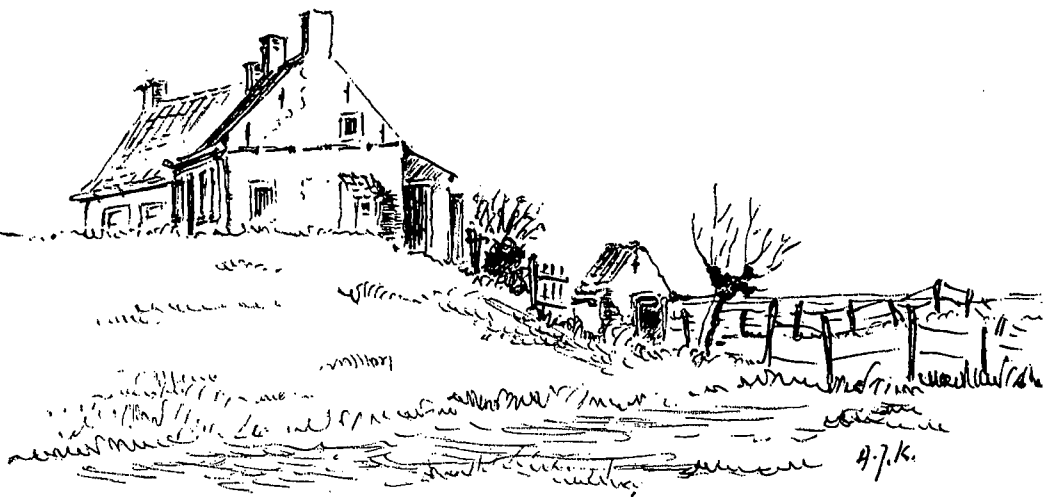
In de diepgroene weiden schreeuwden de kieviten, jammerend klonk het, als een afscheid.

Maar daar, waar de weg door het struikgewas slingerde, waren de kleuren overweldigend. De gebronsde meidoorn wisselde af met de gouden spaanse aak. Een okerkleurige populier verhief zich achter een kwijnende vlier. De matgele kurk-iepen waren doorweven met rossige bramenrankes.

Boven de gulden rietzoom van de kreek, waar het zonlicht glinsterde in de uitgebloeide pluimen, vlogen twee wilde eenden (*Anas platyrhynchos*). Over de uitgestorven kade van Veere hing weer de rust van eeuwen; de oude gevels als ingeslapen na zoveel onrust. Naast het stenen koepelhuisje, dat de diepe put overdekt, begon het smalle, glibberige paadje, dat over de wal heen naar de sluizen voerde. Van daaruit gezien leek de immense dom zo uit de wal op te rijzen. Rondom zijn dikke muren cirkelden wat torenkraaien (*Corvus monedula*). De windwijzers van beide Veerse torens, twee antieke schepen, schenen te bewegen tegen de achtergrond van jagende, witte wolken. Het was, als voeren ze heen naar het licht, dat blonk in hun koperen stevens.

Bij de sluizen stonden de hoge olmen te ruisen. Aan hun voet bloeide nog wat boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*), een enkel bloempje als een lichtend vonkje in een verdorde plant.....

Hoe intens verlaten stonden daar die twee kleine boerenhuisjes aan het uiterste eind van de oude, dichtgeslibde haven, ineengedoken en verloren onder de hoge herfsthemel vol bonkige buien: een weerloze prooi van alle winden.....

twee kleine boerenhuisjes

En dan Kleverskerke! Doodstil en in zichzelf verzonken lag daar het kleine dorpje.

Weemoedig zoefde de wind door de boomkruinen rond de kerk. Wat bladeren dwarrelden neer op de verregende herfstaster, die triest tegen de kerkmuur leunde.

Op het rieten dak van een hoeve zat een eenzame spreekw zijn liedje te zingen. Over het lege erf tinkelden de stemmetjes van de levendige koolmeesjes.

Langs de bermen van de dijk lag slordig het lange gras platgeslagen; de skeletten van de vele bereklauwen huiverden in de kilte.

Maar toen die drassige weilanden, welk een aanblik! Daar opeens waren de mantelmeeuwen (*Larus marinus*)!

Die prachtige, forse witte vogels met hun zwarte vleugels. Honderden waren er, allen de kop naar het westen gekeerd; als in slagorde stonden ze daar.

Had de stormwind hen landinwaarts gedreven, deze vogels van de kust?

Er waren ook juveniele vogels, bruin gespikkeld; deze scharrelden wat rond bij de plassen.

Een enkele witte vogel wikte op, de brede vleugels wijd gestrekt, om even speurend een cirkel te zweven en dan weer geluidloos neer te strijken in de zwijgende rijen. De rijen, die grimmig de wind trotseerden, de snavels vooruit, als in afweer van wat zeker komen zou.

Op de Arnebrug klonken klanken van klokken, aanzwellende vanuit de Middelburgse 'Lange Jan', die daar hoog stond tegen de vreemd verlichte lucht. Flarden van klanken, die verwaaiden in de grillige wolkenverten.....

Een middag in RAMMEKENSCHOEK. (vervolg)

En dan die kostelijke wintermiddag die we er doorbrachten om naar vogels te speuren.

Er dwarrelden wat sneeuwvlokken neer en alles was bedekt met een dunne sneeuwlaag, waar overal nog het doffe, dorre gras doorheen kwam.

De vergeelde overblijfsels van planten hielden sidderend de ijzige vlokjes vast tussen de verwarde resten van wat eens hun glorie was. De starre, zwarte stammen staken somber af tegen het helle wit van de omgeving.

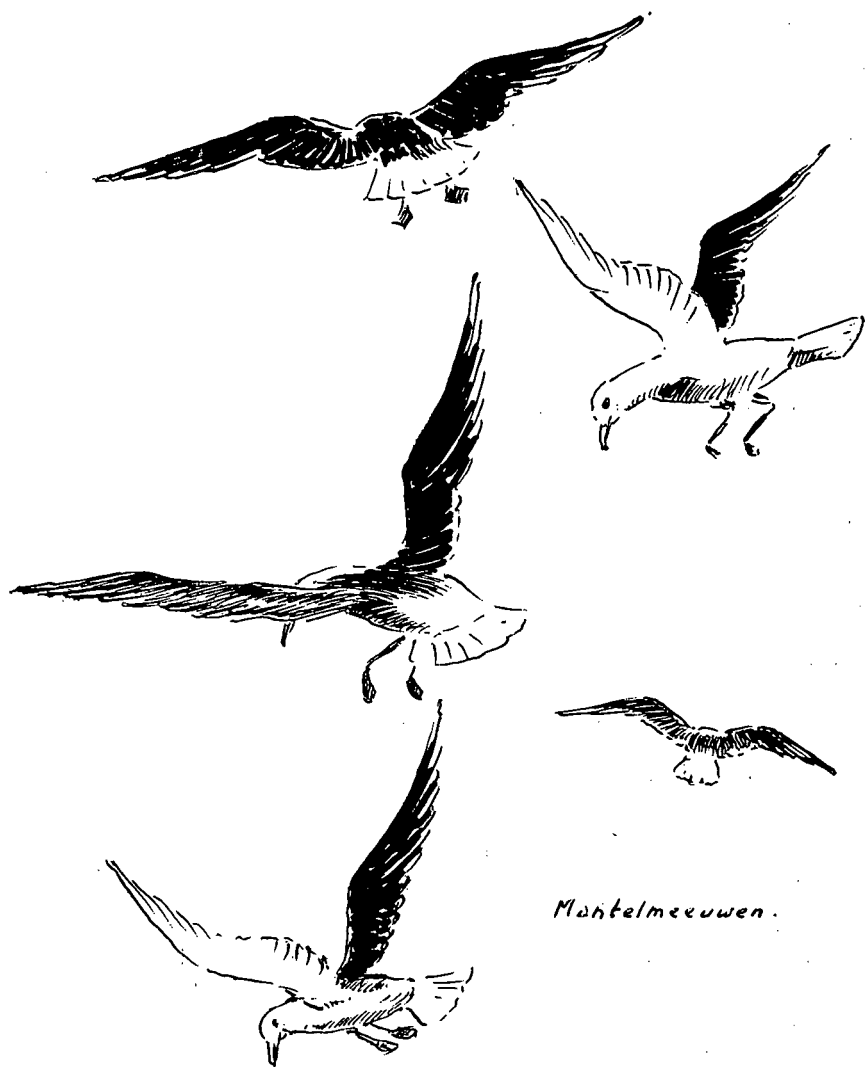
Daar hoog tussen de warrelig vervlochten takken, dicht gedrukt tegen de stam, zaten vijf ransuilen (*Asio otus*). Van ver leken het grauwe vergroeiingen van de boom zelf, maar van nabij waren de grappige oortjes te zien.

Er kwam nu ook beweging in en één voor één vlogen ze weg, grauw en geluidloos door de dichte wirwar van het struweel.

Toen we nog even staarden naar de plek waar de ransuilen verdwenen waren, kwam daar opeens een roodborstje aanzweven, recht op ons af. Vlakbij streek het neer op een twijg en keek ons met de pientere oogjes vriendelijk aan. Wip, op een ander takje, waar het leuke vogeltje ons van de andere kant bekeek. Zo ging het een tijdje door, tot we verder gingen en het achteraf bleef.

Geen vogelstem was meer te horen, de intense stilte werd alleen verstoord door wat sneeuwgeritsel langs de twijgen. De kreek lag dichtgevroren, een open witte vlakte, waar, langs de boorden geknakte rietpluimen treurig afstaken tegen het donkere luchtruim.

Al dichter vielen de vlokken, een kille verlatenheid omsloot onmerkbaar het landschap.

Mantelmeeuwen.

Tekening: A. J. Kabboord

Toen klonk, zacht zangerig het wiet-wiet van een heggemusje, ergens omhoog vanuit de wilde werveling van vlokjes.

Daarginds was een merel bezig om met zijn sterke snavel de bladgrond om te woelen.

Een waterral (*Rallus aquaticus*) stak het pad over en we zagen de verse sporen van fazanten.

Maar in de schuilhut, die zo prachtig uitzicht biedt over de kreek, was niets te zien. Geen vogel te bespeuren, de kreek lag dicht en leeg en doods; nergens beweging, alleen het dwarrelend dansen van vluchtige vlokjes.

We gingen de kreek op, veilig konden we lopen over de diepte. Aan de overkant was de dijk waarachter het fort Rammekens lag. Hoe majestueus was de aanblik van deze wit versteende kolos in de verstarde grachten. Het leek of de indrukwekkende poort een ontoegankelijk geheim verborg. 't Was alles afgesloten, ongenaakbaar, een beklemmend mysterie, een roemrucht verleden dat vergaan is voor immer.

Een grote velduil (*Asio flammeus*) zweefde over het witte weiland en streek onvindbaar neer aan de voet van de zeedijk.

Boven Ritthem klaarde de lucht wat op, maar over de Schelde hing zwaar een loodgrijze bui, die de einder uitwiste.

Het was een vale grauwe, een grauwe eindeloosheid, die alle contouren omfloerste, die alles vervaagde in een kille deemstering.

Maar daar, bij de vloedlijn, wat een vogels!

Zilvermeeuwen en mantelaars zwenkten hoog en laag door de koude atmosfeer. Hun sombere, doffe kreten smolten samen met het geruis van de golfslag; het verklonk als een klaagzang over het wemelende water. Er fourageerden wulpen en rosse grutto's, er waren bonte strandlopers en zilverplevieren. Een troepje levendig kwetterende scholeksters vloog pierewierend heen en weer van het ene paalhoofd naar het andere.

De grauwe fleurde er van op, de witte tekening bij het vliegen lichtte flakkerend over de leiblauwe watervlakte.

Op een slikkerige vlakte naar de kant van de Sloehaven zaten talloze eenden; te ver echter om de soorten te kunnen onderscheiden.

Hoog boven ons vloog zwijgzaam een groepje rotganzen (*Branta bernicla*). Ook waren er nogal wat veldleeuweriken, die rusteloos opvlogen en neerstreken.

Op dit punt daalden we de stijle, gladde dijk weer af, onder het toezicht van een vinkje, dat eenzaam in een verwaaide meidoorn zat. De terugweg ging tussen de oevers van de kreek, die hier smal was, tot we kwamen bij een plekje waar het ijs niet erg betrouwbaar was. Er waren wat visnetten ingevroren en het begon verdacht te kraken aan de kanten.

IJlings beklommen we de wal, waar we moeizaam door diep besneeuwd gras en valse doornige takken het bospad bereikten. We vroegen ons af hoeveel K.N.N.V. ers op deze manier onderweg waren om de natuur te doorvorsen op dit koude uur en te genieten van deze winterse vreugden.

En met tintelende vingers, maar heel voldaan om wat we gezien hadden, zijn we toen huiswaarts gegaan.

januari 1966

A. C. Kabboord